

بسمه تعالی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

معاونت آموزشی و پژوهشی

برنامه استراتژیک ۵ ساله

مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

زمستان

۱۳۹۸

الله أكبر

در عصر حاضر دانش بشری به سرعت در حال تغییر و رشد می‌باشد و سلامت نیز به عنوان یکی از محورهای توسعه پایدار، نقش مهمی در رشد و تعالی جوامع بشری ایفا می‌کند و لذا انجام پژوهش صادقانه در حوزه سلامت امری ضروری به نظر می‌رسد. از آنجایی که بیشترین پیشرفت در سلامت در دو قرن اخیر مدیون پیشرفت‌های اقتصادی و اجتماعی بوده است تا مداخلات پزشکی، ضرورت انجام پژوهش صادقانه در زمینه عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت اهمیتی زیادی پیدا می‌کند. با توجه به تغییر و تحولات اجتماعی اخیر که منجر به ارتباطات گسترده و پیچیده سازمان‌ها با محیط اطراف شده است، ضرورت داشتن یک برنامه جامع متناسب با شرایط، قابلیت‌ها و توانمندی‌های موجود جهت انجام تحقیق صادقانه در زمینه عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت اجتناب ناپذیر می‌باشد.

با در نظر گرفتن این موضوع که برنامه راهبردی نمایی از مسائل ناشی از مقتضیات آتی و راهکارهایی جهت برطرف نمودن آن‌ها، تصحیح خطاهای اجتناب‌ناپذیر و تصمیم‌گیری صحیح در زمان مناسب به منظور رسیدن به آینده‌ای مطلوب و گام برداشتن در خطی مستقیم با توجه به اهداف آن سازمان را ترسیم می‌نماید، بر همین اساس مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت سعی نموده است با تدوین برنامه راهبردی موجود در قالب یک کار گروهی و با توجه ویژه به آینده‌نگری و پیش‌بینی افق‌های دوردست، رسالت خویش در زمینه ارتقای سطح سلامت جامعه با تاکید بر مولفه‌های اجتماعی مؤثر بر سلامت و کاهش بی‌عدالتی در سلامت از طریق انجام تحقیقات کاربردی را به بهترین شکل ممکن انجام دهد.

برنامه راهبردی مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت دارای قسمت‌های زیر می‌باشد:

۱. معرفی و تعریف جایگاه مرکز در ارتباط با بحث گسترده سلامت
۲. مأموریت
۳. چشم انداز
۴. ارزش‌ها
۵. حوزه‌های فعالیت
۶. نهادها
۷. تحلیل وضعیت مرکز
۸. اهداف
۹. راهبردها
۱۰. اقدامات

معرفی مرکز (Introduction)

این مرکز با توجه به نیازهای اعلام شده از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در معاونت‌های مختلف، راه اندازی گردید. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت از تابستان سال ۱۳۹۲ فعالیت خود را بطور رسمی در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان شروع کرد. این مرکز هنوز در حال شناساندن خود و موقعیت و توانایی هایش در رابطه با ارزیابی مهمترین نیازهای مرتبط با بخش سلامت و برنامه های مرتبط با آن در واحدهای داخلی و خارجی دانشگاه می باشد.

ماموریت (Mission)

تعهد ما تأمین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت جامعه و کاهش بی عدالتی در سلامت از طریق انجام پژوهش در زمینه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت و آموزش گروه‌های هدف در این زمینه و نیز برقراری ارتباط با سایر ارگان‌ها و سازمان‌های دخیل در سلامت جهت شناسایی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت و انجام مداخلات موثر در این زمینه می‌باشد.

چشم انداز (Vision)

این مرکز قصد دارد با انجام پژوهش‌های کاربردی در سطح استانی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در حیطه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت و با تأکید بر اصل عدالت در سلامت و کرامت انسانی در راستای تأمین، حفظ و ارتقاء سطح سلامت جامعه نقش موثری را ایفا نموده و به یکی از مراکز تحقیقاتی برتر کشور تبدیل شود. این مرکز امیدوار است تا پس از گذشت یک دهه از وجود و حضورش در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، اثرات تغییر مثبت در وضعیت سلامت جمعیت تحت پوشش دانشگاه را به نمایش بگذارد.

ارزش‌ها (Values)

اهداف کلان این مرکز جهت دستیابی به ماموریت فوق با توکل به خداوند متعال و تأکید بر اصول و ارزش‌های اسلامی و اخلاق حرفه‌ای، حفظ و احترام به کرامت انسانی، ارتقاء روحیه مشارکت و همکاری جمعی و تعهد، تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد، شایسته‌سالاری و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه با رویکرد عدالت اجتماعی در سلامت و کاهش نابرابری‌ها در سلامت در نظر گرفته شده است.

حوزه‌های فعالیت (Scopes)

۱. عوامل اجتماعی موثر بر سلامت مرتبط با بیماری‌های غیر واگیر و شایع در منطقه

۲. عوامل اجتماعی موثر بر سلامت مرتبط با بیماری های واگیر و شایع در منطقه
۳. عوامل موثر و مرتبط با افسردگی
۴. عوامل موثر و مرتبط با اعتیاد
۵. عوامل موثر و مرتبط با امنیت غذایی
۶. عوامل موثر و مرتبط با حوادث ترافیکی
۷. عوامل موثر و مرتبط با سلامت خانواده و جمعیت
۸. عوامل موثر و مرتبط با سبک زندگی سالم
۹. عوامل موثر بر نقش نشاط اجتماعی
۱۰. نقش عوامل مرتبط با شبکه های اجتماعی بر سلامت فردی و اجتماعی
۱۱. عوامل مرتبط با شرایط دوران ابتدای زندگی تاثیرگذار بر سلامت
۱۲. عوامل مرتبط با شرایط مسکن و سلامت
۱۳. عوامل موثر و مرتبط با بیکاری و انزوای اجتماعی
۱۴. عوامل موثر و مرتبط با بیماری های شغلی منطقه

نهادها (Organizations)

۱. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲. سازمان مبارزه با مواد مخدر
۳. وزارت صنایع و معادن
۴. وزارت جهاد کشاورزی
۵. سازمان حفاظت محیط زیست
۶. استانداری و شهرداری
۷. وزارت آموزش و پرورش
۸. معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری

۹. نیروی انتظامی

۱۰. سازمان پزشکی قانونی

تحلیل وضعیت سازمان

نقاط قوت (Strengths)

۱- ارتباط مناسب با برخی از سازمان‌های مرتبط با عوامل اجتماعی موثر بر سلامت از طریق دانشگاه علوم پزشکی به عنوان متولی

سلامت

۲- ارتباط مناسب با معاونت‌های مختلف دانشگاه

۳- امکان همکاری و انجام پروژه‌های تحقیقاتی با سازمان‌های بین‌المللی

۴- امکان استفاده از توانمندی‌های سایر مراکز تحقیقاتی موجود در پژوهشکده سلامت جهت انجام تحقیقات در زمینه عوامل

اجتماعی موثر بر سلامت

نقاط ضعف (Weaknesses)

۱- عدم وجود تجهیزات و امکانات مورد نیاز در مرکز

۲- عدم وجود فضای فیزیکی مناسب

۳- نداشتن محققین پژوهشی تمام وقت و ثابت در مرکز

۴- عدم ارتباط مناسب با گروه‌های بالینی

۵- کمبود انگیزه تحقیق در بین دانشجویان

۶- کمبود دانش تخصصی در زمینه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

فرصت‌ها (Opportunities)

۱- توجه ویژه وزارت متبوع به موضوع عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

۲- تاکید دستورات مذهبی بر اصل عدالت اجتماعی

۳- وجود شبکه تحقیقات SDH در کشور

۳- وجود علاقمندی در سازمان‌ها و ارگان‌های دخیل در امر سلامت جهت انجام پژوهش‌های تحقیقاتی مشترک

۴- امکان استفاده از قانون ۱٪ بودجه‌های پژوهشی صنایع و وزارتخانه‌ها

۵- برگزاری همایش‌های کشوری و بین‌المللی جهت معرفی مرکز

تهدیدها (Threats)

۱- ضعف آگاهی و دانش سیاست‌گزاران و مدیران کشور نسبت به مسائل اجتماعی موثر بر سلامت

۲- عدم قرار گرفتن موضوع عوامل اجتماعی موثر بر سلامت به عنوان یک اولویت در سازمان‌ها و وزارت خانه‌های کلیدی در

کشور

۳- فقدان کتاب‌های مرجع فارسی در زمینه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

۴- عدم وجود اعتقاد و نگرش مناسب به تحقیق در برخی پژوهشگران و دانشجویان پزشکی و تحصیلات تکمیلی

۵- وجود تعدد مراکز تصمیم‌گیری در حوزه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

۶- عدم امکان دسترسی آسان به بانک‌های اطلاعاتی بین‌المللی و دشواری در انتشار مقالات در ژورنال‌های مطرح دنیا

۷- تاثیرگذاری مداخلات در حوزه عوامل اجتماعی موثر بر سلامت در یک بازه زمانی طولانی

اهداف (Goals)

۱- تعیین و اجرای اولویت‌های تحقیقاتی مرتبط با بندهای حوزه‌های فعالیت مرکز در زمینه عوامل اجتماعی تعیین کننده

سلامت در حوزه تحت پوشش دانشگاه

۲- اطلاع‌رسانی در ارتباط با فعالیت‌های مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت به جامعه دانشگاهی

۳- ترغیب پژوهشگران و دانشجویان تحصیلات تکمیلی به انجام تحقیق در زمینه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت

۴- ارتقاء کمی و کیفی تحقیق در زمینه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت با محوریت آینده‌پژوهی

۵- ارتقاء کمی و کیفی جلسات شورای پژوهشی مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

۶- بررسی استراتژی‌های کشورهای مختلف و سازمان بهداشت جهانی در حوزه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت و

استفاده از نتایج آن‌ها در طراحی و پیشبرد پژوهش‌های کاربردی مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

- ۷- طراحی جدید سایت مرکز و سعی در به روز بودن مطالب
- ۸- شناسایی ذینفعان در حوزه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت
- ۹- افزایش سطح آگاهی ذینفعان در مورد عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت
- ۱۰- ترغیب ذینفعان درون و برون سازمانی در حمایت از انجام پژوهش صادقانه در زمینه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت
- ۱۱- ترغیب ذینفعان به در نظر گرفتن عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت در تصمیم گیری های سازمانی
- ۱۲- افزایش سطح آگاهی جامعه در مورد عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت
- ۱۳- شناسایی گروه های هدف در اولویت جهت آموزش عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت
- ۱۴- شناسایی اولویت های آموزشی در زمینه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت مبتنی بر جمعیت هدف
- ۱۵- برنامه ریزی آموزشی و اجرا برای گروه های هدف (تعیین محتوا، طراحی و اجرا، ارزشیابی)
- ۱۶- تشکیل کادر اجرایی کامل برای مرکز و اخذ مصوبه نهایی مرکز

راهنماها (Strategies)

۱. فراهم نمودن شرایط مناسب برای اجرای برنامه ها

- ۱,۱. جذب نیروی انسانی پژوهشگر
- ۱,۲. جذب نیرو به عنوان کارشناس
- ۱,۳. همکاری با سازمان های مرتبط با حوزه سلامت مرتبط با فعالیت های مرکز
- ۱,۴. افزایش همکاری با دانشجویان تحصیلات تکمیلی
- ۱,۵. فراهم نمودن تجهیزات و امکانات متناسب با فعالیت های مرکز

۲. جلب مشارکت حوزه های مختلف و پژوهشگران

- ۲,۱. برگزاری مرتب جلسات داخلی مرکز و هم اندیشی در زمینه تدوین سیاست های آموزشی و پژوهشی مرکز
- ۲,۲. تعیین اولویت های پژوهشی سالیانه مرکز با توجه به اولویت ها و برنامه های کشوری و سایر نهادها و سازمان ها

۲,۳. اطلاع رسانی عناوین پژوهشی مشخص شده به اعضاء و پژوهشگران مرتبط با مرکز

۲,۴. تدوین برنامه امتیاز قابل انتظار از اعضاء و پژوهشگران مرکز

۲,۵. مشاوره دانشجویان تحصیلات تکمیلی در خصوص انجام پایان نامه در مرکز با توجه به حیطه های مرکز و استفاده از افیلیشن مرکز در مقالات

۲,۶. آموزش پژوهشگران سازمان های ذینفع در خصوص انجام پایان نامه در مرکز با توجه به حیطه های مرکز و استفاده از افیلیشن مرکز در مقالات

۲,۷. ارزیابی دوره ای عملکرد اعضاء و پژوهشگران بر اساس چارچوب مشخص و ارائه بازخورد به آنها

۳. تعامل بیشتر مدیران مرکز با سیاستگذاران و آشنایی آنها با خدمات مرکز

۳,۱. برقراری ارتباط موثر با افراد و سازمان های کلیدی در استان و کشور

۳,۲. ایجاد تفاهم نامه با سازمان های مختلف در ابعاد مختلف مشاوره، پژوهش و تحقیق و سایر خدمات مرکز

۴. بهبود و ارتقاء آموزش

۴,۱. تعیین اولویت های آموزشی مرکز و ارائه راهکارهای آموزشی به همکاران تا جمعیت هدف

۴,۲. توانمندسازی اعضاء و پژوهشگران مرکز به ویژه در جهت دسترسی به اهداف آموزشی

۴,۳. توانمندسازی اعضاء و پژوهشگران و اعضاء هیئت علمی خارج از مرکز

۴,۴. برگزاری کارگاه های آموزشی در سطوح مختلف دانشگاهی، استانی، کشوری و بین المللی برای سازمان های مختلف

۴,۵. اعلام آمادگی جهت همکاری در برگزاری کارگاه های مختلف بین المللی

۴,۶. بروز رسانی سایت مرکز در فواصل زمانی معین

۵. افزایش جذب و بهبود منابع مالی مرکز

۵,۱. شناسایی سازمان‌ها و نهادهای داخلی، استانی، کشوری و بین‌المللی به منظور حمایت مالی

۵,۲. ایجاد حساب مالی مستقل مرکز جهت تسهیل انجام امور مالی و اداری

اقدامات (Actions)

حوزه آموزش

۱. برگزاری دوره‌های توانمندسازی اعضای هیئت علمی در حیطه‌های تخصصی مربوط به هر گروه.
۲. برگزاری ۱ دوره آموزشی کشوری ترجیحاً به روش آموزش از راه دور یا کارگاه در هر سال
۳. آموزش‌ها در زمینه آشنایی با مفاهیم اپیدمیولوژی اجتماعی به صورت ژورنال کلاب
۴. توانمندسازی و افزایش دانش سیاست گزاران و تصمیم‌گیرندگان حوزه سلامت در زمینه موضوعات مرتبط با اهداف مرکز
۵. برگزاری دوره‌های بازآموزی و انتقال مفاهیم عوامل اجتماعی موثر بر سلامت به پزشکان و کارشناسان علوم پزشکی
۶. ارائه لیست فکت شیت‌ها در ابتدای هر سال
۷. برگزاری حداقل یک کارگاه درون مرکزی مرتبط با نیازهای پژوهشگران
۸. همکاری با سایر مراکز تحقیقاتی و معاونت‌ها به منظور برگزاری کارگاه‌های درون دانشگاهی و برون دانشگاهی

حوزه پژوهش

۱. تصویب حداقل ۱۰ طرح تحقیقاتی درون‌دانشگاهی در هر سال به صورت پایان نامه
۲. پذیرش و اجرای حداقل ۱ طرح تحقیقاتی سفارشی از سازمان‌های برون‌دانشگاهی و وزارت‌خانه‌های مختلف در هر سال.
۳. افزایش تعداد مقالات Pub Med و Medline و ISI مرتبط با حیطه‌های فعالیت مرکز در ژورنال‌های بین‌المللی توسط اعضاء و پژوهشگران

۴. افزایش تعداد مقالات علمی پژوهشی داخلی توسط اعضاء و پژوهشگران
۵. بکارگیری نتایج حاصل از پژوهش‌های انجام شده جهت حل مشکلات (ترجمان دانش)
۶. تصویب طرح و امضاء تفاهم‌نامه با سازمان‌های مرتبط با حوزه فعالیت‌های مرکز
۷. هدایت پایان‌نامه‌های دانشجویان پزشکی و تحصیلات تکمیلی مرتبط به سمت حیطه‌های فعالیت مرکز

حوزه روابط عمومی

۱. به روز رسانی وب سایت مرکز همراه در راستای اهداف و اولویت‌های مرکز
۲. استفاده از سامانه پیامکی دانشگاه و ایمیل برای ارسال پیام‌های اطلاع رسانی و انگیزشی به اعضاء مرکز با چشم انداز دوساله

حوزه پشتیبانی

۱. توسعه فضای فیزیکی مرکز متناسب با نیروی انسانی
۲. تجهیز سخت افزاری و نرم افزاری مرکز
۳. فراهم نمودن منابع کافی برای اجرای طرح‌ها
۴. تعیین لیست نیازهای علمی پژوهشی اعضاء هیات علمی و پژوهشگران مرکز

پایش برنامه (Monitoring)

۱. تکمیل جدول امتیاز کسب شده احتمالی توسط اعضاء و پژوهشگران مرکز در ابتدای هر سال و با روند صعودی
۲. بررسی عملکرد و امتیاز کسب شده اعضاء و پژوهشگران در نیمه و پایان هر سال و مقایسه آن با سال گذشته
۳. ارائه گزارش در مورد روند طرح‌ها و مقالات در جلسات ماهیانه مرکز